

Suomen kauppaa tukevan kehitysyhteistyön 2012–2015 evaluointi

Evaluoinnin tarkoitus

Yksityissektorin kehittäminen ja kauppa ovat osa Suomen kehityspoliittisia tavoitteita. Evaluoinnissa arvioitiin, miten Suomen kauppaa tukeva kehitysyhteistyö on vastannut kehityspolitiikan tavoitteisiin. Lisäksi evaluoinnin tapaustutkimukset tarkastelivat sitä, miten yksityissektoria tukevat instrumentit Finnfund ja Finnpartnership ovat edesauttaneet kauppaa tukevaa kehitysyhteistyötä.

Onko kauppaa tukevan kehitysyhteistyön toteutus ollut tuloksellista?

Yhteistyön keinovalikoima on tarkoituksenmukainen vihreän talouden, työpaikkojen luomisen ja luonnonvarojen hallinnan kannalta. Kauppaa tukevan kehitysyhteistyön hankkeet ovat tuottaneet tuloksia ja vaikuttaneet erityisesti sektoreilla, joilla Suomi on kilpailukykyinen, kuten vesi, energia, ympäristö, ICT ja innovaatiot sekä metsä- ja kalatalous. Hankkeet ovat lisänneet yksityisen sektorin aktiivisuutta kehityskaikavissa, vaikka suomalaisten yritysten osuus on edelleen vaatimaton.

Hankkeiden toteutus ei ole ollut täysin ihanteellista johtuen koordinaation sekä eri kanavien ja instrumenttien välisten linkkien puutteesta. Kansainvälisten järjestöjen hankkeet ja yksityissektorin instrumentit eivät ole olleet riittävän yhdenmukaisia ja yhteydessä muuhun kauppaa tukevan kehitysyhteistyön toimintaan.

Evaluoinnin mukaan kauppaa tukevaa kehitysyhteistyötä toteuttavien kumppanien kanssa tulee käydä

Kauppaa tukevan kehitysyhteistyön hankkeet ovat tuottaneet tuloksia ja vaikuttaneet erityisesti sektoreilla, joilla Suomi on kilpailukykyinen, kuten vesi, energia, ympäristö, ICT ja innovaatiot sekä metsä- ja kalatalous.

keskustelua keinoista, joilla voidaan siirtyä tuotantoa tukevista hankkeista kohti markkinoiden ja kansainvälisten arvoketjujen kehittämistä. Kansainvälisten järjestöjen tuki tulisi kohdistaa kansainvälisten tai alueellisten liiketoimintaympäristöjen kehittämiseen. Evaluointi suosittaa, että ulkoministeriö vahvistaa yksityisen sektorin osallistumista ja eri sidosryhmien yhteishankkeita kauppaa tukevassa kehitysyhteistyössä, esimerkiksi huomioimalla julkisen ja yksityisen sektorin yhteishankkeet sekä tarjoamalla niille erityistä teknistä ja diplomaattista tukea.

Evaluointi toteaa, että siirtymävaiheen maita varten tulisi kehittää maakohtaiset strategiat. Näissä maissa oleville edustustoille tulee kohdentaa sekä taloudellisia että henkilöstöresursseja, jotta ne voivat edistää siirtymistä kehitysyhteistyöstä taloudelliseen yhteistyöhön ja liikekumppanuuksiin. Muuten kehitysyhteistyön loppuminen saattaa merkitä suhteiden hiipumista kokonaan.

Onko toimintasuunnitelma onnistunut ohjaamaan toteutusta?

Toimintasuunnitelma ei ole ohjannut kauppaa tukevan kehitysyhteistyön suunnittelua ja toteutusta kumppanimaissa, vaan se on ollut pääasiallisesti ulkoministeriön sisäinen työkalu. Edustustot ja ulkopuoliset kumppanit tuntevat toimintasuunnitelmaa rajallisesti, eikä sitä ole nostettu esiin ulkoministeriön Finnfundille antamassa omistajaohjauksessa.

Arvioinnit suosittavat, ettei uutta toimintasuunnitelmaa tehdä, vaan kauppaa tukeva kehitysyhteistyö sisällytetään nykyisiin suunnittelu- ja seurantamekanismeihin kehittämällä olemassa olevia tulosperustaisia käytäntöjä sekä luomalla yksinkertaisia ja hallittavia seurantamittareita. Raportointia tulisi vahvistaa kehittämällä käytännönläheiset ohjeet ja tarkastuslistat, joiden avulla kauppaa tukeva kehitysyhteistyö voidaan paremmin sisällyttää hankkeisiin ja suunnitteluun. Lisäksi hallintoa ja tilivelvollisuutta tulisi kehittää sisällyttämällä kauppaa tukeva kehitys olemassa oleviin hallinnon rakenteisiin.

Miten yksityissektoria tukevat instrumentit ovat edesauttaneet kauppaa tukevaa kehitysyhteistyötä?

Finnfund on edistänyt yksityissektorin kehitystä tarjoamalla rahoitusta kehitysmaissa ja alemman tulotason maissa, joissa rahoitusta ei yleensä ole saatavilla. Finnfundin oma raportointi osoittaa investointien tuottaneen merkittäviä työllisyysvaikutuksia.

Finnpartnership on tukenut suomalaisia pk-yrityksiä liikemahdollisuuksien etsimisessä kehitysmaissa. Sillä ei kuitenkaan ole valtuuksia jatkaa tukea toimivien kasvuyritysten ja investointien aikaansaamiseksi. Finnpartnershipin vaikutus investointien ja kehitysmaakaupan vakiinnuttamiseksi on ollut rajallinen, samoin kuin sen osuus Suomen kauppaa tukevassa kehitysyhteistyössä.

Arvioinnin mukaan nykyistä yksityissektorin tukea tulee täydentää mm. pk-yrityksille suunnatuilla laina- ja takuulinstrumenteilla.

Kauppaa tukevan kehitysyhteistyön hankkeet ovat lisänneet yksityisen sektorin aktiivisuutta kehitysmaissa, vaikka suomalaisten yritysten osuus on edelleen vaatimaton.

<http://formin.finland.fi/kehityspolitiikka/evaluoinnit>

